

Otázka: UNESCO, chráněné památky v ČR

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Gabiska

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu je mezinárodní vládní organizace při Organizaci spojených národů, založená v roce 1945 v Londýně, ale nyní má sídlo v Paříži a jejím posláním je přispívat k vzájemnému porozumění a sbližování mezi národy na základě mezinárodního rozvíjení výchovné, vzdělávací, vědecké a ostatní kulturní činnosti.

UNESCO má 195 členů a osm přidružených členů. Organizace má více než 50 detašovaných pracovišť po celém světě. V roce 1972 přijaly členské země UNESCO Úmluvu o světovém dědictví, která doplňuje úpravu péče o přírodní a kulturní památky jednotlivých zemí a která směřuje k identifikaci, ochraně, obnově prezentaci nejvýznamnějších světových památek. Na základě Úmluvy byl konstituován Výbor pro světové dědictví a Fond světového dědictví, které začaly pracovat v roce 1976.

Spolupráce České republiky s UNESCO v oblasti péče o kulturní dědictví je v kompetenci Ministerstva kultury. Největší podíl spolupráce je založen na naplňování Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Jedná se o unikátní mezinárodní právně závazný dokument, který spojuje princip ochrany kulturního dědictví s ochranou přírody. Na základě Úmluvy se vytváří Seznam světového dědictví, do něhož jsou zapisovány památky s mimořádnými univerzálními hodnotami. O zápisu do prestižního Seznamu světového dědictví rozhoduje Výbor světového dědictví, složený ze zástupců smluvních stran úmluvy. V oblasti

kulturního dědictví je tímto orgánem Mezinárodní rada pro památky a sídla.

AMERIKA

- a) Severní Amerika - zahrnuje z území USA 20 lokalit => národní parky Yellowstone, Grand Canyon, Everglades, Yosemite, Havajský vulkanický park; dále např. socha Svobody, Independence Hall ve Filadelfii
- b) Střední Amerika - Mexiko => archeologická zóna Paquimé; skalní kresby v pohoří Sierra de San Francisco; předkolumbovské památky Palenque, Teotihuacán, Monte Albán, Chichén Itzá, El Tajín, Xochicalco; mayská města Uxmal a Calakmul; ukázky koloniálního baroka staré jádra měst Oaxaca, Puebla, Morelia, Zacatecas, Querétaro; hornické město Guanajuato; přístavní město Campeche; 14 klášterů na svazích sopky Popocatepetl
- Památky kultury mayské civilizace Tikal a Quirigua v Guatemale, Copán v Hondurasu
- c) Jižní Amerika - Brazílie => moderní architektura hlavního města Brasília; historická jádra měst jako Salvador, Goiás, Diamantina; národní park Iguacú (i Argentina), rezervace v centru Amazonie
- Argentina => národní park Los Glaciares; polostrov Valdés
 - Peru => Lima, Arequipa, Cuzco, Machu Picchu, rozvaliny města Chan Chan, archeologické naleziště Chavín; Huascarán, tropické národní parky Manu a Rio Abiseo, Amazonie
 - Ekvádor => Quito, Galapágy, Sangay
 - Chile => Rapa Nui

ASIE

- a) Jihozápadní Asie - Turecko => travertinové kaskády v Pamukkale, skalní obydlí a chrámy v Goreme; historické části Istanbulu, archeologická zóna v Tróji, mešita v Divrigi, Hattusha;

ruiny antického města Nemrut Dag a Xanthos-Letoon

- Izrael => palácový komplex Masada; jádro starého města Acre a Bílé město Tel Avivu
- b) Jižní Asie - Indie => architektonické památky Tádž Mahál, pevnost v Ágře, památníky v Khadžuráhu, Mahabalipuramu; jeskynní chrámy Ellora, Adžanta, Elephanta; národní parky Kaziranga, Sundarban, Nandádéví; himalájská železnice v Dárdžílingu
- c) Jihovýchodní Asie - Indonésie => klášterní komplex Borobudur, národní park Komodo
- d) Východní Asie - Čína => císařský palác a chrám Nebe; Letní palác a císařské zahrady v Pekingu; Velká čínská zeď; palác Potala v tibetské Lhase; klasické čínské zahrady v Sučou
- Japonsko => palác Himedži; chrámy a svatyně v Naře; staré jádro v Kjótu; památník míru v Hirošimě

AFRIKA

- a) Severní Afrika - Maroko => zříceniny římského města Volubilis
- Tunisko => mediny v Tunisu a v Sousse, Kairouan, zříceniny punského Kartága a římské Douggy, amfiteátr v el-Džhemu
- Egypt => pyramidy v Gíze, starověké Théby, Abú Simbel, staré muslimské jádro Káhiry, poutní místo Abu Mena, klášter sv. Kateřiny na Sinaji
- b) Východní Afrika - národní park Mount Kenya, jezero Turkana v Keni
- Národní park Ruwenzori v Ugandě
- c) Jižní Afrika - Viktoriiny vodopády na Zambezi na hranicích Zambie a Zimbabwe
- Tsodilo => skalní kresby v poušti Kalahari v Bostwaně
- Naleziště předchůdců člověka ve Sterkfonteinu (Jihoafrická republika)

AUSTRÁLIE A OCEÁNIE

- a) Austrálie – Velká útesová bariéra, Národní park Kakadu, Uluru-Katatjuta, Žraločí zátoka, přírodní rezervace Tasmánská divočina, příroda ostrova Macquarie
- b) Nový Zéland – národní park Tongariro na Severním ostrově, Te Wahipounamu na Jižním ostrově

EVROPA

- a) Německo – katedrály v Kolíně nad Rýnem, Speyeru a Cáchách, římské památky v Trieru, centrum města Lubeck, Stralsundu a Wismaru, hrad Watzburg, paláce a zahrady v Postupimi, Muzejní ostrov v Berlíně, část údolí horního Rýna, Labe u Drážďan
- b) Švýcarsko – historické jádro v Bernu, kláštery v St. Gall a St. John u Mustairu, hrady a opevnění Bellinzony, horská krajina Jungfrau-Aletsch-Bietschhorn a Monte San Giorgio
- c) Rakousko – historická centra Salzburgu, Štýrského Hradce a Vídně, zámecký palác a zahrady Schonbrunnu, kulturní krajina Solné komory v oblasti Hallstatt-Dachstein, železniční trať v průmysku Semmering, krajina Wachau a Nežiderského jezera
- d) Polsko – centrum Krakova, Toruně a Varšavy, solné doly ve Wieliczce, koncentrační tábor v Osvětimi, Bělověžský prales
- e) Slovensko – Banská Štiavnica a technické památky báňské činnosti v okolí, Spišský hrad spolu se Spišskou Kapitulou, Vlkolínec – část města Ružomberok, městská památková rezervace Bardejov, jeskyně Slovenského krasu spolu s Aggtelekem na maďarské území
- f) Maďarsko – Budapešť, hradní čtvrti Buda a Andrásyho třídy, vesnice Hollóko, klášter v Pannonhalmě, Hortobágy, vinařské oblasti Tokaj
- g) Portugalsko – věž Torre de Belém a jeronýmský klášter v Lisabonu, kláštery ve městě Batalha, Tomar a Alobaca, historická jádra Évory, Porta, Guimaraes a město Angra do Heroismo na Azorách, oblast Douro
- h) Španělsko – historická centra Córdoby, Segovie, Santiago de Compostely, Toleda, Salamanky, dále Alhambra, Generalife a Albayzín v Granadě, několik památek v Barceloně,

katedrála v Burgosu, komplex vicenzy, El Escorial, jeskyně Altamira

i) Itálie – centrum Říma, Florencie, Benátek, Vicenzy, Sieny, Neapole; Piazza del Duomo v Pise s dómem a šikmou věží, oblast Pompejí a Herculanea, botanická zahrada v Padově, královský palác v Casertě, homolovité domky v Alberobellu, Liparské ostrovy

j) Chorvatsko – Dubrovník, Split s Diokleciánovým palácem, bazilika v Poreči, jádro města Trogir, katedrála v Šibeniku, národní park Plitvická jezera

k) Řecko – Akropolis, hora Athos, Delfy, Meteora, Soluň, Epidauros, ostrov Delos, Olympia, Rodos, Mykény a Tiryns, kláštery na ostrově Chios

l) Bulharsko – kostel v Bojaně, basreliéf jezdce v Madaře, hrobky v Kazanlaku a Sveštari, salní kostely v Ivanovu, Rilský monastýr a starověké město v Nesebaru; národní park Pirin a přírodní rezervace Srebarna

m) Francie – Mont-Saint-Michel, katedrály v Chartres, Amiens, Remeši, Bourges, paláce a zahrady ve Versailles a Fontainebleau, památky v Orange, Arles i Pont du Gard, centrum Avignonu, Carcassonne, údolí Loiry, stará část Strاسبourgu

n) Británie – Stonehenge, Westminsterský palác a opatství v Londýně, město Bath, Hadriánova zeď, londýnský Tower, stavby v Canterbury, jádro Edinburgu, Ironbridge, neolitická naleziště na Orknejských ostrovech

- o) Belgie – jádro Brugg, katedrála v Tournai, několik budov a náměstí v Bruselu, Flemish Béguinages (30 zvinc z Vlámka a Flander)

p) Dánsko – katedrála v Roskilde, zámek Kronborg, ledovcový fjord Ilulissat

q) Švédsko – zámek Drottningholm a lesní hřbitov Skogskyrkogarden na předměstí Stockholmu, skalní rytiny v Tanumu, kostel a dřevěná vesnice Gammelstad, oblast Laponskačást ostrova Oland

r) Rusko – jádro Petrohradu, moskevský Kreml, s Rudým náměstím, historické památky Novgorodu, Vladimiru, Suzdal a Sergiev Posadu, kazaňský Kreml, Solovecké ostrovy; jezero Bajkal, panenský prales v republice Komi, sopky Kamčatky, Wrangelův ostrov

ČESKÁ REPUBLIKA

1. Historické jádro Prahy

- Tato městská rezervace patří k největším na světě. Celkem je zde 1322 památkově chráněných objektů. Rezervace zahrnuje Staré Město, Malou Stranu, Hradčany, Nově Město a Pražský Hrad

2. Historické jádro Českého Krumlova

- Městská památková rezervace zahrnuje přes 300 gotických a renesančních budov, rozprostírajících se kolem původně gotického hradu na březích Vltavy.

3. Holešovice

- Obec Holešovice je unikátní nezachovánejší jihočeskou lidovou architekturou z 18. a 19. století, Jádrem obce je náves, jíž obepíná 17 statků s typickými štíty jihočeského baroka.

4. Lednicko-valtický areál

- Lednicko-valtický areál patří mezi největší upravované krajiny v Evropě. V areálu je jak barokní tak novogotická architektura a drobnější stavby postavené v romantickém slohu, např. známý Minaret.

5. Vila Tugendhat

- Tato brněnská vila je posledním dílem Ludwiga Miese van der Rohe v Evropě. Jedná se o jedinečné dílo funkcionalistické architektury.

6. Historické jádro Telče

– Město bylo vystavěno po velkém požáru ve 14. století. Jsou zde zachovány pozůstatky pozdně gotického opevnění. Náměstí Zachariáše z Hradce je lemováno souborem gotických a renesančních měšťanských domů s podloubími. Domy mají renesanční, barokní a klasicistní štíty.

7. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Zdaru nad Sázavou

– Poutní kostel byl postaven v první polovině 18. století. Je dílem architekta Santiniho a jedná se o tzv. barokní gotiku. Kostel má tvar pěticípé hvězdy a je obklopen hřbitovem s ambity s kaplemi pro poutnické modlitby.

8. Židovské město a basilika sv. Prokopa v Třebíči

– Románsko-gotická basilika sv. Prokopa pochází z poloviny 13. století. Židovské ghetto zahrnuje Židovskou čtvrť, kde je více než 120 domů a rozsáhlý hřbitov s 11 000 hroby a 3 000 kamennými náhrobky.

9. Kroměříž

– Zámek v Kroměříži pochází z 18. století. Je výjimečnou ukázkou středoevropského barokního zámeckého sídla. K zámku patří také dvě zahrady.

10. Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci

– Sloup, který byl vztyčen v 18. století, je vysoký 35 metrů. Sloup je vyzdoben řadou barokních soch a jedná se tak o největší barokní seskupení soch ve střední Evropě.

11. Litomyšl

– Arkádový zámek v Litomyšli vychází z italské renesance, i přes různé stavební úpravy si zachoval vzhled z dob renesance včetně unikátní sgrafitové výzdoby

12. Historické jádro Kutné Hory

– Historické jádro Kutné Hory s pozdně gotickým chrámem svaté Barbory a katedrálou Panny Marie v Sedlci je ukázkou středověké urbanistické struktury s řadou dochovaných gotických, renesančních a barokních domů.